

Sygn. akt IV CSK 235/15

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc (przewodniczący)

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku L. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w W.

przy uczestnictwie A.Z. K.

o wpis hipoteki przymusowej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 lutego 2016 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w S.

z dnia 3 grudnia 2014 r.,

uchyła zaskarżone postanowienie oraz postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 15 września 2014 r. i przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z dnia 3 grudnia 2015 r. oddalił apelację wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 15 września 2014 r., oddalającego wniosek o wpis w księdze wieczystej hipoteki przymusowej, na nieruchomości uczestnika postępowania, w kwocie 510.000 zł, na podstawie nakazu zapłaty, wydanego na rzecz wnioskodawcy, przez Sąd Okręgowy w W., w dniu 18 czerwca 2014 r., w postępowaniu nakazowym o zapłatę weksla.

Przyczyną oddalenia wniosku i apelacji była rozbieżność danych osobowych. Wniosek i załączony do wniosku nakaz zapłaty dotyczyły A. K., a w księdze wieczystej jako właściciel nieruchomości jest ujawniony A. Z. K. Ta rozbieżność rodziła – w ocenie obu Sądów - wątpliwość co do tożsamości osoby, której wpis ma dotyczyć. Według art. 626⁸ § 2 k.p.c., sąd w postępowaniu wieczystoksięgowym bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej. W aktach sprawy brak dokumentów pozwalających na jednoznaczną weryfikację tożsamości osoby, której wpis ma dotyczyć. W tych okolicznościach Sąd Rejonowy nie miał, zdaniem Sądu Okręgowego, możliwości usunięcia wątpliwości co do tożsamości tej osoby, wynikających z rozbieżności między danymi osobowymi we wniosku i nakazie zapłaty a danymi osobowymi w księdze wieczystej – co uzasadniało oddalenie wniosku, a w konsekwencji i kwestionującej rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego apelacji wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie art. 626⁸ § 2 i 3 k.p.c. przez uznanie istnienia uzasadniającej oddalenie wniosku rozbieżności między danymi osobowymi uczestnika postępowania we wniosku i nakazie zapłaty, a jego danymi osobowymi w księdze wieczystej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Różnica w oznaczeniu uczestnika postępowania - właściciela nieruchomości, która skłoniła Sąd Rejonowy do, zaaprobowanego przez Sąd Okręgowy, oddalenia wniosku o wpis hipoteki na nieruchomości, dotyczy wyłącznie drugiego imienia. Jego braku w nakazie zapłaty i we wniosku o wpis w księdze wieczystej hipoteki na nieruchomości, na podstawie tego nakazu, podczas, gdy w księdze wieczystej, do której wpis ma nastąpić, jest podane drugie imię właściciela nieruchomości.

Wnioskodawca, wszczynając proces, w wyniku którego został wydany nakaz zapłaty, stanowiący podstawę wniosku o wpis, nie miał w świetle art. 126 i 187 k.p.c.

obowiązku podania drugiego imienia pozwanego. Oznaczenie pozwanego z użyciem jednego, pierwszego imienia wystarczało. Artykuł 126 § 1 pkt 1 wymaga tylko, aby pismo procesowe, w tym pozew, zawierało „imię i nazwisko lub nazwę stron”. Również Sąd nie miał obowiązku wymienienia w nakazie zapłaty drugiego imienia pozwanego (art. 325 i 353² k.p.c.).

Podobnie w postępowaniu nieprocesowym, w tym także wieczystoksięgowym, wystarcza oznaczenie wnioskodawcy i każdego innego uczestnika postępowania przez podanie nazwiska i imienia (pierwszego), jeśli dana osoba ma dwa imiona (art. 126, 187, 511, 626² k.p.c.). Wnioskodawca nie miał więc obowiązku oznaczenia uczestnika postępowania przez wymienienie, obok nazwiska, dwóch jego imion. Wystarczało podanie pierwszego imienia i nazwiska.

Należy dodatkowo zaznaczyć, że wprowadzone od dnia 7 lipca 2013 r. wymaganie podania w pierwszym piśmie procesowym numeru PESEL dotyczy tylko powoda i wnioskodawcy (art. 126 § 2 pkt 2, art. 187 § 1 i art. 511 § 1 k.c.).

Natomiast pozostające w związku z art. 25 i 25¹ u.k.w.h. przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie informatycznym (Dz.U. 2013.1411 ze zm.) przewidują w strukturze działu II księgi wieczystej w części dotyczącej oznaczenia właściciela będącego osobą fizyczną wpis obejmujący „imię pierwsze” i „imię drugie” (§ 35 pkt 5); nawiasem mówiąc, zawarte tam wymagania co do oznaczenia właściciela idą jeszcze znacznie dalej (obejmują imię ojca, matki, numer PESEL).

W tym stanie prawnym wniosek wszczynający postępowanie w niniejszej sprawie i dołączony do niego nakaz zapłaty, badane w zakreślonych przez art. 626⁸ § 2 k.p.c. granicach (zob. co do tego badania np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2008 r., II CSK 115/08), nie mogły nasuwać zastrzeżeń co do zgodności z prawem i dopuszczalności żądanego wpisu na ich podstawie, z tego tylko powodu, że nie zawierają drugiego imienia uczestnika postępowania, którego wpis hipoteki na nieruchomości ma dotyczyć, podczas gdy drugie imię właściciela nieruchomości w księdze wieczystej jest zamieszczone. Różnica ta jest rezultatem, z jednej strony, dozwolonego przez prawo oznaczenia uczestników postępowania w pismach procesowych i orzeczeniach sądowych nazwiskiem i pierwszym tylko

imieniem, a z drugiej strony, wymagania przez prawo podania w księdze wieczystej we wpisie właściciela nieruchomości, obok nazwiska, nie tylko jego pierwszego, ale i drugiego imienia. W konsekwencji różnica ta sama przez się nie może uzasadniać wątpliwości co do tożsamości osoby, której wnioskowany wpis ma dotyczyć, i tym samym być uznana – jak przyjęto w zaskarżonym postanowieniu - za niedającą się usunąć, zgodnie z art. 626⁸ § 2 k.p.c., rozbieżność w oznaczeniu danych tej osoby, uzasadniająca odmowę wpisu. Jest ona wyłącznie odbiciem obowiązującego stanu prawnego w odniesieniu do wymagań, dotyczących oznaczenia stron i uczestników postępowania w pismach procesowych i orzeczeniach sądowych, oraz wymagań, dotyczących oznaczenia właściciela w księdze wieczystej.

Dopiero inne, dodatkowe okoliczności, możliwe do uwzględnienia przez sąd wieczystoksięgowy w granicach określonych przez art. 626⁸ § 2 k.p.c., a także przez przewidujący działanie tego sądu w oznaczonym zakresie z urzędu art. 626⁸ § 3 k.p.c., mogą stać się przyczyną, uzasadniających odmowę wpisu wątpliwości co do tożsamości osoby, której wpis ma dotyczyć.

Jednakże sąd wieczystoksięgowy, jakkolwiek ograniczony w możliwości wykładni oświadczeń zawartych w dokumentach przez wąski zakres kognicji, nie jest tej możliwości pozbawiony, nie tylko w odniesieniu do oświadczeń woli materialnoprawnych, ale i procesowych (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2013 r., IV CSK 515/12 i 4 marca 2011 r., I CSK 455/10), a podjęta przez ten sąd wykładnia może doprowadzić do usunięcia pojawiających się wątpliwości co do tożsamości osoby, której wpis ma dotyczyć. Szczególnie istotną rolę może tu odegrać weryfikacja danych wskazanych we wniosku na podstawie informacji z powszechnych systemów ewidencji (zob. art., 626⁸ § 3 k.p.c., a także art. 46-49 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, jedn. tekst: Dz.U. 2015.388 ze zm.). W postępowaniu przed sądem drugiej instancji doniosłe znaczenie może mieć też dowód z dokumentu złożonego w tym postępowaniu dla wykazania, że własność nie przysługuje osobie wpisanej przez sąd pierwszej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2000 r., I CKN 337/98).

Ze względu na zasadność skargi kasacyjnej z przyczyn wyżej przedstawionych Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

eb